

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحليل کلیات لایحه

بودجه ۱۴۰۱

تهیه و تدوین:

دکتر ابراهیم بهادرانی

آذر ۱۴۰۰

تعریف بودجه : برنامه ای یکساله است شامل واژه ها و ارقامی که ،

– هزینه ها را به اهداف معین ارتباط می دهد.

– سند دخل و خرج سالانه است که : وعده های سیاستگذاران از

طریق مدیریت منابع و مصارف را بازگو میکند

بودجه ریزی: عبارت است از ، تبدیل منابع مالی به اهداف

انسانی.

اهداف اساسی بودجه سال ۱۴۰۱

۱- رشد اقتصادی ۸ درصد ، باتمركز بر:

– ارتقای بهره وری – تسهیل فضای کسب و کار

– اشتغالزایی – توسعه صادرات

– ۲- ایجاد ثبات اقتصادی

۳- عدالت محوری و مبارزه با فساد

۴- تغییر ساختار بودجه و تامین مالی اقتصاد

الف - صورت مقایسه لایحه بودجه مصوب سال ۱۴۰۰ با لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

(مبالغ به هزار میلیارد تومان)

شرح	بودجه مصوب سال ۱۴۰۰	لایحه بودجه ۱۴۰۱	درصد رشد بودجه ۱۴۰۱ نسبت به بودجه ۱۴۰۰
بودجه کل کشور	۲۸۰۲	۳۶۳۱	۲۹/۶
بودجه شرکتهای دولتی	۱۵۷۱	۲۲۳۱	۴۲
بودجه عمومی دولتی (سقف ۹۳۸ بارشد ۴۶/۲۷ درصد)	*۱۲۷۸	۱۳۷۲	۷/۳۶
درآمد اختصاصی دستگاهها	۹۶	۱۳۳	۳۹
کسر میشود اقلام دوبار منظور شده	(۶۳)	(۱۰۶)	-
بودجه عمومی دولت با محاسبه درآمدهای اختصاصی	۱۳۷۴	۱۵۰۵	۹/۵۷

ع

گزارش منابع و مصارف سال ۱۴۰۰ لغایت ۱۵/۵/۱۴۰۰

منبع : مرکز پژوهشهای مجلس : (مبالغ به هزار میلیارد تومان)

شرح	بودجه مصوب سال ۱۴۰۰	بودجه مصوب ۱۳۹/۳۶۵	عملکرد تا ۱۵/۵	درصد وصول ۱۳۹ روزه	دلایل عدم تحقق (بیش بر آوردی)
الف - منابع	۱۲۷۸	۴۸۶	۲۲۶	۴۶	
۱- درآمدها	۴۵۵	۱۷۲	۱۲۷	۷۲	
۱-۱- درآمدهای مالیاتی و گمرکی	۳۲۵	۱۲۲	۹۳	۷۶	
۱-۱-۱- در آمد مالیاتی	۲۷۱	۱۰۳	۸۶	۸۴	۱- عدم اجرای مالیات بر خانه ها و ماشین های لوکس و خانه های خالی ۲- تحقق پایین مالیات بر شرکتها
۱-۱-۲- در آمد گمرکی	۵۴	۲۱	۷	۲۲	۱- عدم اجرای حکم اصلاح نرخ ارز مبنای محاسبه حقوق ورودی ۲- کاهش ورودی کالاها
۱-۲= سایر درآمدها	۱۲۰	۵۰	۳۴	۶۹	۵

گزارش عملکرد منابع سال ۱۴۰۰ لغایت ۱۵/۵/۱۴۰۰

منبع (مرکز پژوهشهای مجلس)

(مبالغ به هزار میلیارد تومان)

شرح	بودجه مصوب سال ۱۴۰۰	بودجه مصوب ۱۳۹/۳۶۵	عملکرد تا ۱۵/۵	درصد وصول ۱۳۹ روزه	دلایل عدم تحقق (بیش بر آوردی)
۲- واگذاری داراییهای سرمایه ای	۳۹۶	۱۵۱	۱۲	۸	
۱- ۲- منابع حاصل از نفت ، گاز و فرآورده ها	۳۴۹	۱۳۳	۱۱	۱۵	۱- صادرات اندک نفت در نیمه اول سال ۲- استفاده از ارز ۴۲۰۰ تومانی برای کالاهای اساسی
۳- واگذاری داراییهای مالی	۲۲۷/۵	۱۶۱	۸۶	۵۳	
۱- ۳- واگذاری انواع اوراق اسلامی	۱۳۲/۵	۵۰	۷۲	۱۴۲	تامین بخشی از کسری از طریق فروش اضافه بر بودجه
۲- ۳- واگذاری شرکتهای دولتی	۲۵۶	۹۸	-	۰	۱- مناسب نبودن بازار سرمایه برای فروش ۲- توثیق بخش مهمی از سهام نزد بانکها و عدم امکان فروش ۳- کلا ۱۹۸ میلیارد تومان واگذار شده است
۲- ۳- استفاده از صندوق توسعه ملی	۳۶	۱۴	۱۳	۹۲	۱- با وجود عدم فروش نفت به میزان مصوب از منابع صندوق استفاده شده است

گزارش عملکرد منابع سال ۱۴۰۰ لغایت ۱۵/۵/۱۴۰۰ منبع: (مرکز پژوهش‌های مجلس)

(مبالغ به هزار میلیارد تومان)

شرح	بودجه مصوب سال ۱۴۰۰	بودجه مصوب ۱۳۹/۳۶۵	عملکرد تا ۱۵/۵	درصد وصول ۱۳۹ روزه	دلایل عدم تحقق (بیش بر آوردی)
الف - منابع	۱۲۷۸	۴۸۶	۲۲۶	۴۶	
۱- درآمدها	۴۵۵	۱۷۲	۱۲۷	۷۲	
۱-۱- درآمدهای مالیاتی و گمرکی	۳۲۵	۱۲۲	۹۳	۷۶	
۱-۱-۱- در آمد مالیاتی	۲۷۱	۱۰۳	۸۶	۸۴	۱- عدم اجرای مالیات بر خانه ها و ماشین های لوکس و خانه های خالی ۲- تحقق پایین مالیات بر شرکتها
۱-۱-۲- در آمد گمرکی	۵۴	۲۱	۷	۲۲	۱- عدم اجرای حکم اصلاح نرخ ارز مبنای محاسبه حقوق ورودی ۲- کاهش ورودی کالاها
۱-۲= سایر درآمدها	۱۲۰	۵۰	۳۴	۶۹	

پیش بینی تحقق منابع تا آخر سال در سقف اول (۹۳۷ همت) (مرکز پژوهش‌های مجلس)

(مبالغ به هزار میلیارد تومان)

ملاحظات	کسری	پیش بینی مبلغ تحقق	پیش بینی درصد تحقق	بودجه مصوب سال ۱۴۰۰	شرح (منابع حاصله)
	۱۶	۳۰۹	۹۵	۳۲۵	۱- در آمد مالیاتی و گمرکی
	۳۱	۹۲	۷۵	۱۲۳	۲- سایر درآمدها
<u>به نظر میرسد میزان تحقق به درستی برآورد نشده است</u>	<u>۱۶۹</u>	<u>۳۰</u>	۱۵	<u>۱۹۹</u>	۳- در آمد نفت، گاز و فرآورده ها
	۲۳	۲	۵	۲۵	۴- فروش اموال منقول و غیر منقول
	-	۱۳۲	۱۰۰	۱۳۲	۵- اوراق بدهی
	۶۷	۲۹	۳۰	۹۶	۶- فروش شرکتهای دولتی
۸	-	۳۶	۱۰۰	۳۶	۷- استفاده از صندوق توسعه ملی

گزارش مصارف سال ۱۴۰۰ لغایت ۱۵/۵/۱۴۰۰ منبع: (مرکز پژوهش‌های مجلس)

(مبالغ به هزار میلیارد تومان)

شرح	بودجه مصوب سال ۱۴۰۰	بودجه مصوب ۱۳۹/۳۶۵	عملکرد تا ۵/۱۵	درصد وصول ۱۳۹ و روزه	دلایل عدم تحقق (بیش بر آوردی)
ب - مصارف	۱۲۷۸	۴۸۷	۲۸۰	۵۸	
پرداخت اعتبارات هزینه ای	۹۱۹	۳۵۰	۲۱۱	۶۰	
پرداخت اعتبارات تملک داراییهای سرمایه ای	۱۷۶	۶۷	۶۲	۹۴	
پرداخت اعتبارات تملک داراییهای مالی	۱۸۳	۷۰	۷	۱۰	

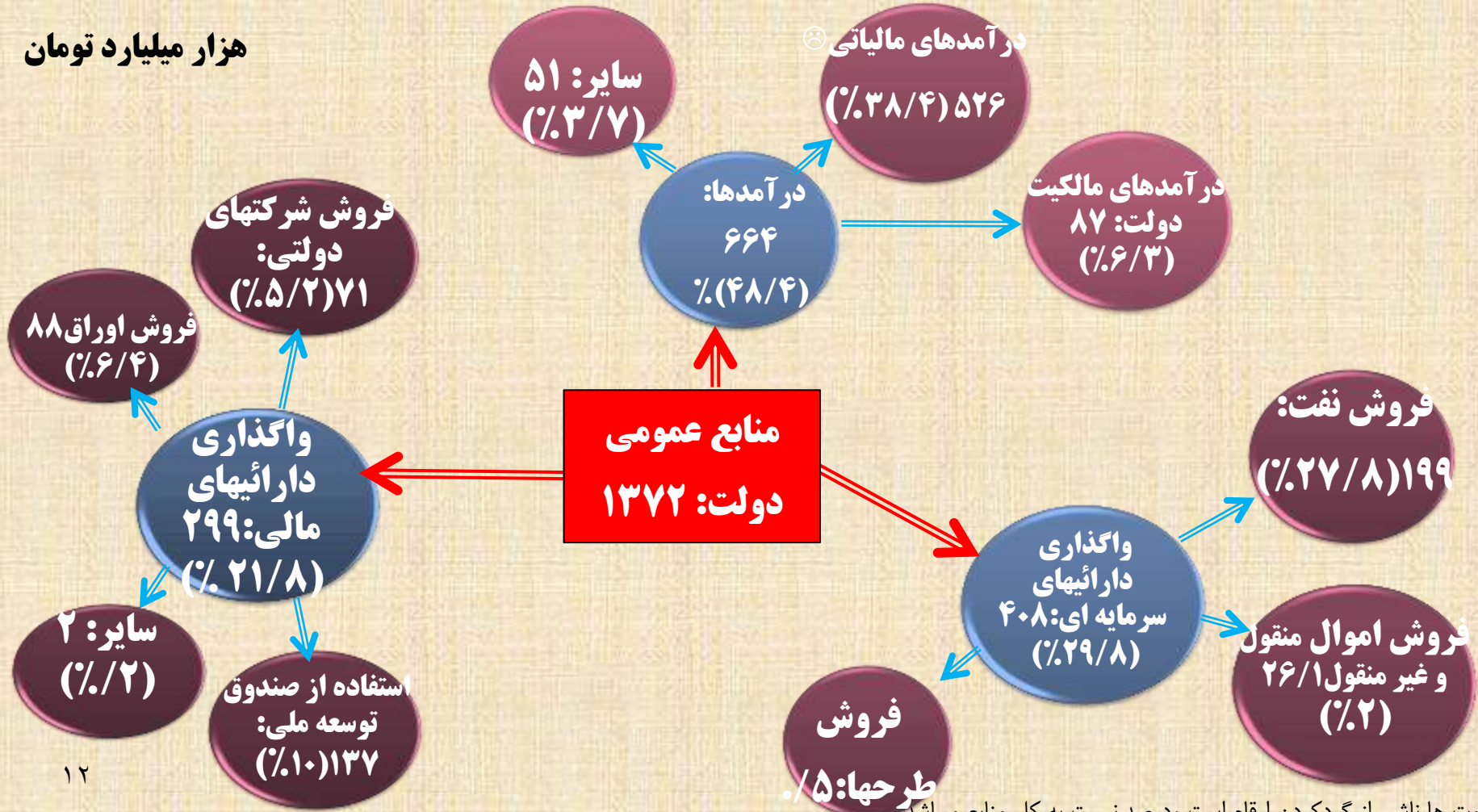
* کلاً ۱۹۸ میلیارد تومان شرکت واگذار شده است.

** تفاوت مصارف و منابع به میزان ۵۵ همت از تنخواه خزانه استفاده شده است.

نکات مهم کلان لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

- ۱- با توجه به تحقق ۴۶ درصدی منابع بودجه تا تاریخ ۱۴۰۰/۵/۱۵ بایستی برابری ب ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ مبنای بودجه برای مقایسه ۹۳۸ همت در نظر گرفته شود در حالیکه در لایحه نسبت به سقف ۱۲۷۸ همت مقایسه شده که امر صحیحی نمی باشد
- ۲- حتی اگر ۹۳۸ همت در نظر گرفته شود نسبت به سال ۱۳۹۹ که منابع و مصارف برابر ۵۷۱ همت بوده حدود ۶۴ درصد رشد را نشان میدهد که در شرایط فعلی کشور قابل توجیه نیست تاچه رسد به ۱۲۷۸ همت که ۲/۲۴ برابر می شود (رشد ۱۲۴ درصد)
- ۳- متاسفانه منابع و مصارف لایحه بودجه سال آینده در جداول با ۱۷۸ همت مقایسه شده که این امر باعث غیر شفاف شدن بودجه خواهد شد
- ۴- در لایحه بودجه ردیفهای دستگامها حذف شده و بودجه دستگامها به صورت تجمیعی آورده شده است

هزار میلیارد تومان

- جدول درآمدهای لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

(مبالغ به هزار میلیارد تومان)

شرح	بودجه سال ۱۴۰۰	لایحه بودجه سال ۱۴۰۱	حدود در صد رشد ۱۴۰۱ نسبت به بودجه ۱۴۰۰
الف - درآمدها	۴۵۵	۶۶۴	۴۶
۱- درآمدهای مالیاتی	۳۲۵	۵۲۷	۶۲
۲- در آمد ناشی از مالکیت دولت	۴۸	۸۷	۸۱
۳- سایر (فروش کالا، جرایم و خسارات، متفرقه)	۸۲	۵۰	-۳۹٪

تفاوت ها ناشی از گرد کردن ارقام است.

– صورت مقایسه واگذاری داراییهای سرمایه ای لایحه ۱۴۰۱ با بودجه ۱۴۰۰

(مبالغ به هزار میلیارد تومان)

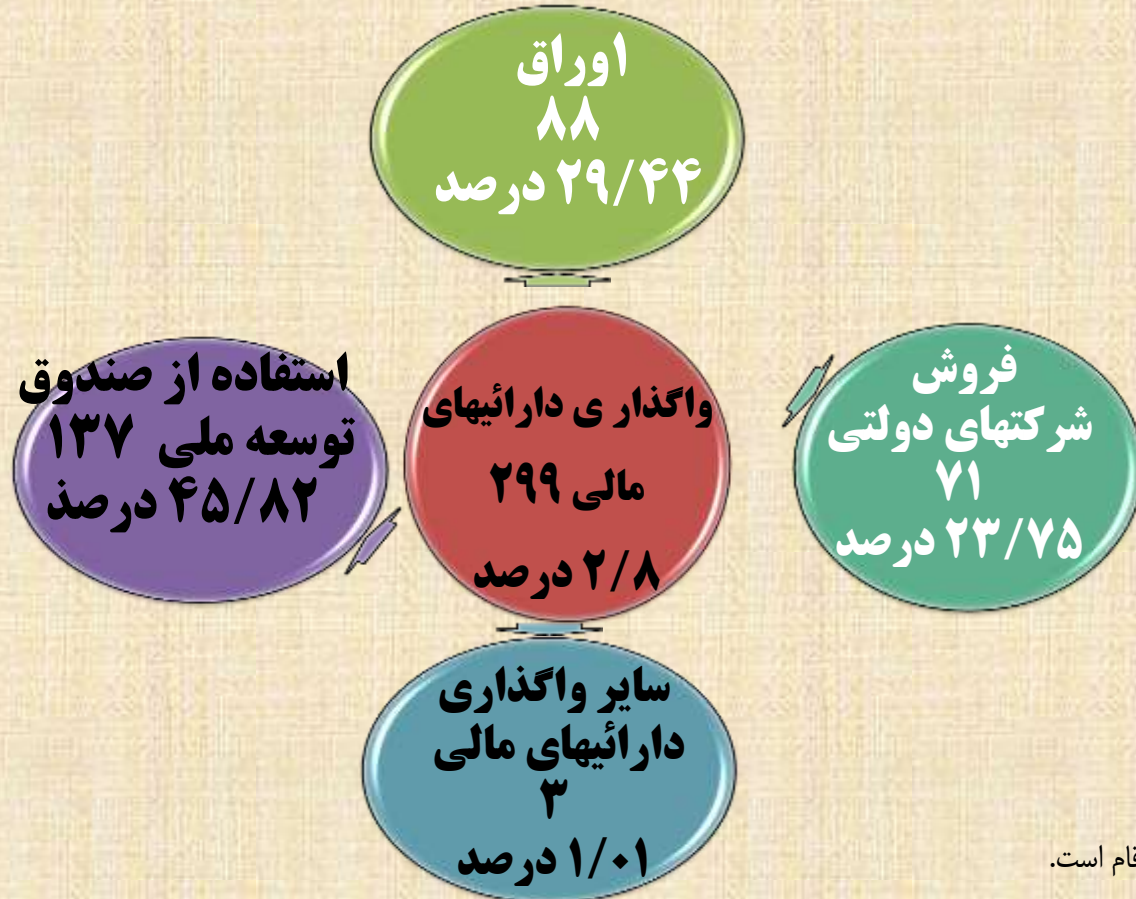
شرح	بودجه سال ۱۴۰۰	لایحه بودجه سال ۱۴۰۱	درصد رشد ۱۴۰۱ نسبت به بودجه ۱۴۰۰
ب- واگذاری داراییهای سرمایه ای (۱۰۰)	۳۹۵	۴۰۸	۳/۲۶
منابع حاصل از صدور نفت، گاز و میعانات گازی	۳۴۹	۳۸۲	۹/۳۲ درصد
فروش و واگذاری اموال منقول و غیر منقول (۱۰)	۴۵	۲۶	۴۲/۳۵ - درصد
واگذاری طرحهای تملک داراییهای سرمایه ای (۱)	۱	۰/۵	-۵۰

– مقایسه واگذاری داراییهای مالی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ با لایحه ۱۴۰۱

(مبالغ به هزار میلیارد تومان)

شرح	بودجه مصوب سال ۱۴۰۰	لایحه بودجه سال ۱۴۰۱	درصد رشد ۱۴۰۱ نسبت به بودجه ۱۴۰۰
ج- واگذاری داراییهای مالی (۱۰۰)	۴۲۷	۲۹۹	-۳۰/۰۲
فروش اوراق (۴۱/۹)	۱۳۲	۸۸	-۳۳/۵۸
فروش شرکتهای دولتی (۳۱/۹)	۲۵۶	۷۱	-۷۲/۲۵
استفاده از صندوق توسعه ملی (۲۵/۳)	۳۶	۱۳۷	۲۷۹/۴۴
سایر واگذاری داراییهای مالی (۰/۹)	۳	۳	۱۷ -

تفاوت ها ناشی از گردکردن ارقام است.

• ۱- کاهش قابل توجه منابع واگذاری شرکتها، نشاندهنده ادامه تملک دولت بر شرکتهایی باشد که مضرات مدیریت دولتی بر کسی پوشیده نیست.

• ۲- استفاده حدود ۴ برابری از صندوق توسعه ملی، در شرایطی که در آمد ناشی از صدور نفت به صورت غیر واقعی بر آورد شده است، باعث کاهش بیشتر منابع سرمایه گذاری بخش خصوصی و ناکار آمد شدن صندوق توسعه ملی، مانند حساب ذخیره ارزی خواهد شد

• ۳- در صورت عدم تامین منابع صادرات نفت و منابع واگذاری شرکتها کسری از طریق صدور اوراق تامین خواهد شد که میزان بدهی دولت با افزایش خواهد بود سالها آتی با دچار مشکل خواهد نمود

صورت مقایسه هزینه های بودجه ۱۴۰۰ و لایحه بودجه ۱۴۰۱

شرح	بودجه ۱۴۰۰	لایحه بودجه ۱۴۰۱	درصد رشد
هرینه ها	۹۱۹	۹۶۵	۵/۰۴
جبران خدمت کارکنان	۲۰۴	۲۷۹	۲۷/۳۱
رفاه اجتماعی	۳۲۹	۳۲۹	-
استفاده از کالاها و خدمات	۷۴	۶۰	-./۱۸/۵۶
هزینه اموال و دارایی	-	۴۹	-
یارانه و کمکهای بلاعوض	۵۰	۲۹	-./۴۲
سایر هزینه ها	۲۶۲	۲۱۹	-۱۶/۹۷

تفاوت ها ناشی از گرد کردن ارقام است و درصدها نسبت به کل هزینه ها می باشد.

تراز عملیاتی لایحه

۱-۴- در سال ۱۴۰۱ حدود ۳۰۱ هزار میلیارد تومان کسری تراز عملیاتی (درآمد-هزینه جاری) که در حقیقت کسر بودجه واقعی است و با توجه به احتمال عدم تحقق منابع درآمدی (مالیات، مالکیت، فروش کالا، جرایم و غیره)، احتمال افزایش این کسری وجود دارد
- پیش بینی شده است که:

- ۱۵۶ هزار میلیارد تومان از محل واگذاری داراییهای سرمایه ای (عمدتاً فروش نفت) و ۱۳۷ هزار میلیارد تومان از محل صندوق توسعه و ۸ هزار میلیارد تومان از سایر درآمدها، تامین شود

تراز لایحه ۱۴۰۱

هزار میلیارد تومان

مصارف
۱۳۷۲

هزینه ها
۹۶۵

تملك دارایی سرمایه ای
۲۵۲

تملك دارایی مالی
۱۵۵

منابع
۱۳۷۲

درآمد
۶۶۴
(۶۹ درصد) هزینه ها

واگذاری دارایی
سرمایه ای
۴۰۸

واگذاری دارایی مالی
۲۹۹

تراز عملیاتی: ۳۰۱-

خالص داراییهای سرمایه ای: ۱۵۶
۱۶ درصد

خالص داراییهای مالی: ۱۹۸
۱۵ درصد

۱- وضعیت تنظیم بودجه:

- قرار بود بودجه ریزی بر مبنای عملکرد انجام شود که خبری از آن وجود ندارد
- در سالهای گذشته همواره اعداد بودجه با اعداد سه سال قبل در جدول ذکر می شد که در بودجه پیشنهادی با بالاترین رقم سال قبل مقایسه شده است
- در بودجه پیشنهادی، ردیفهای مختلف حذف شده و بودجه دستگاههای مختلف به صورت تجمیعی در بودجه دستگاه مافوق، آورده شده که باعث عدم شفافیت خواهد شد

ارزیابی وضعیت لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

۲- هدف رشد اقتصادی ۸ درصد در نظر گرفته شده است که ۳/۵ درصد افزایش بهره وری و ۴/۵ درصد با افزایش سرمایه گذاری این رشد محقق خواهد شد و این در حالیست که بهره وری و وضعیت سرمایه گذاری در طول ۹ ساله اخیر به شرح جدول زیر بوده است بنابراین رشد ۸ درصدی امکانپذیر نبوده و باعث عدم تخصیص بهینه منابع خواهد شد لازم به ذکر است بیشتر موسسات بین المللی رشد اقتصادی را حدود ۲ درصد پیش بینی نموده اند

سال	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	میانگین حسابی
بهره وری کل	-۰/۱۱	-۰/۰۸	۰/۰۵	-۰/۰۸	۰/۱۰	۰	-۰/۱۰	-۰/۰۵	۰/۱۱	-۱/۷
سرمایه گذاری	-۲۳/۸	-۶/۹	۷/۸	-۱۲	-۳/۷	۲/۱	-۹/۴	-۹/۳	۱/۵	-۵/۹۷
اقتصاد	-۶/۸	-۱/۹	۲	-۱/۶	۱۲/۵	۲/۳	-۳/۵	-۱/۸	۲/۹	۰/۴۶

ارزیابی اعداد پیشنهادی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

پیشنهاد می شود سناریوهای مختلف به صورت خوش بینانه ، واقع بینانه و بد بینانه برای رشد اقتصادی در نظر گرفته شود تا با توجه به شرایط، براساس سناریو منطبق با واقعیت بودجه تخصیص انجام شده و از هدر رفت منابع جلوگیری شود

۳- با توجه به کسری عملکرد بودجه سال ۱۴۰۰ مشخص نیست که چرا مبنای بودجه سال ۱۴۰۰ بجای ۹۳۸ همت، ۱۲۷۸ همت در نظر گرفته شده است

در صورتیکه میزان بودجه را نسبت به ۹۳۸ همت مقایسه کنیم ۲۷/۴۶ درصد بودجه رشد داده شده است که قابل توجیه نیست. لازم به ذکر است که برابر گزارش

ارزیابی اعداد پیشنهادی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

مرکز پژوهش‌های مجلس در ۴/۵ ماهه اول سال معادل ۴۶ درصد رقم مصوب سقف دوم (۱۲۷۸ همت) و ۵۸ درصد سقف اول (۹۳۸ همت) تحقق یافته است

۴- استفاده از در آمد نفت (با محاسبه ۲۰ درصد استقراض از صندوق توسعه ملی) به ۳۸

درصد بودجه عمومی رسیده است بعلاوه ۴/۵ میلیارد یورو نیز در بندی تبصره ۱ اجازه تهاتر داده شده که در ردیفها و جداول مشاهده نمی شود با محاسبه ۱۵ همت اثر این مجوز ، استفاده از در آمد نفتی به ۴۲/۸ درصد خواهد رسید که بالاترین میزان وابستگی را در طول ۱۰ سال اخیر را نشان می دهد در حالیکه بر اساس سیاستهای مقاومتی قرار بود

وابستگی کم شود

ارزیابی اعداد پیشنهادی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

—مجموع مبلغ پیشنهادی برای استفاده از نفت حدود ۶۳۴ همت می باشد (ویشنهاد شده که اگر مبلغ پیش بینی شده محقق نشود از طریق فروش اوراق تامین شود) به نظر می رسد تنظیم کنندگان بودجه وضعیت تحریم را بی الاثر فرض کرده اند لازم به ذکر است هزینه های بودجه ۱۴۰۱ بگونه ای تنظیم شده، که اگر تحریم هم برداشته شود وضعیت آن متعادل نخواهد بود

۴- از ۱۳۷۲ (همت) کل منابع عمومی ۶۶۴ (همت) معادل ۴/۴۸٪ از طریق درآمدها (به شرط تامین) و ۷۰۸ (همت) مابقی (۶/۵۱٪) از طریق فروش نفت، فروش اموال و استقراض از صندوق توسعه ملی تامین خواهد شد که نشان دهنده شرایط نامطلوب بودجه کشور است

- در صد وابستگی بودجه به نفت

- در صد وابستگی بودجه به در آمد های نفتی از سال ۹۱ به بعد ، به شرح جدول زیر می باشد که سال آینده بالاترین وابستگی را نشان می دهد

۱۴۰۱	۱۴۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	عملکرد سال
۴۲/۸	۴۱	۲۲/۴	۳۱/۳	۲۶/۱	۲۹/۹	۲۷/۱	۳۵/۱	۳۶/۸	۴۲/۴	۴۰	در صد در آمد نفتی به کل بودجه

$$(۱۱۵+۱۳۷+۳۸۲)/(۱۱۵+۱۳۷۲)=۶۳۴/۱۴۸۷=۴۲/۸۴$$

ارزیابی وضعیت مالیاتی پیشنهادی در بودجه سال ۱۴۰۱

۴- در آمد مالیاتی حدود ۶۲ درصد رشد داده شده که با توجه به عملکرد ۱۳۹۹ روزه
سالجاری که معادل ۷۵/۷ درصد رقم مصوب سال قبل تحقق یافته است می توان
گفت که نسبت به عملکرد سالجاری بایستی بیش از ۸۰ درصد مالیات وصول شود که
با توجه به شرایط رکودی، کرونا و تحریم، تحقق این امر بسیار بعید به نظر میرسد

— رشد مالیات اشخاص حقوقی غیر دولتی (۱/۱۲ همت) در لایحه نسبت به قانون
بودجه ۱۴۰۰، ۱۲۵/۷ درصد است. در شرایطی که بنگاه های خصوصی به دلیل شرایط
تحریم و تبعات اقتصادی کرونا و رکود در تنگنای مالی قرار دارند و پیش بینی رشد

ارزیابی وضعیت مالیاتی پیشنهادی در بودجه سال ۱۴۰۱

اقتصادی در سال جاری، حدود ۲ درصد است، این میزان افزایش به معنای فشار

بیشتر بر کسب و کارهای خصوصی در سال آتی خواهد بود.

مالیات بر کالا و خدمات، (۲۰۴همت) با سهمی معادل ۳۸,۷ درصد بیشترین سهم را در

منابع درآمدی مالیاتی در لایحه بودجه ۱۴۰۱ بر عهده دارد. مالیات بر ارزش

افزوده (۱۴۹همت)، بیش از ۷۳ درصد از منابع این پایه مالیاتی را تشکیل می دهد که

۶۹/۲ درصد رشد یافته است که در تحقق آن در شرایط موجود بعید بنظر می رسد

سهم مالیات های مستقیم (اشخاص حقوقی، درآمد و ثروت) از درآمدهای مالیاتی لایحه

بودجه: ۴۷٪ و سهم مالیات های غیر مستقیم (واردات کالا و خدمات) از درآمدهای ^{۳۳}

ارزیابی وضعیت مالیاتی (تبصره ۶) پیشنهادی در بودجه سال ۱۴۰۱

- **دراستای سیاستهای حمایت از تولید، نرخ مالیات اشخاص حقوقی تولیدی ۲۰ درصد تعیین شده است (بند ف)**
- **بهمنظور حمایت از کسب و کارهای آسیب دیده از کرونا، واحدهای صنفی با درآمد کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان در سال ۱۴۰۰ پنج درصد بخشودگی خواهند داشت (بند ق جزء ۲)**
- **منوط شدن معافیت مالیاتی وجوایز صادراتی به بازگشت ارز حاصل از صادرات به اقتصاد کشور، (بند ق جزء ۵) بایستی با توجه به عملکرد ممیزین مالیاتی صریحا قید شود که مالیات بر ارزش افزوده مشمول این بند نمی باشد**

ارزیابی وضعیت مالیاتی (تبصره ۶) پیشنهادی در بودجه سال ۱۴۰۱

- اخذ مالیات سالانه از خودروهای سواری و وانت دوکابین (بندر): با ارزش بیش از یک میلیارد تومان

ملاحظات	۴/۵ به بالا	۴/۵-۳	۳-۱/۵	۱/۵-۱	ارزش روز (میلیارد تومان)
	۴	۳	۲	۱	نرخ مالیات (درصد) نسبت به ماه التفاوت

- حذف مالیات بر ارزش افزوده مناطق آزاد تجاری و صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی (بند ر)
- اخذ مالیات از در آمد حاصل از صادرات مواد خام و نیمه خام معدنی، نفتی، گازی و پتروشیمی (بند ت) -
- اخذ مالیات از واحدهای مسکونی و باغ و ویلاهای گرانقیمت: با ارزش روز بیش از ده میلیارد تومان (بند ث) -

ملاحظات	۶۰ به بالا	۴۰-۶۰	۲۵-۴۰	۱۵-۲۵	۱۰-۱۵	۰-۱۰	ارزش (میلیارد تومان)
باعث فرار بیشتر سرمایه خواهد شد	۵	۴	۳	۲	۱	۰	نرخ مالیات (در هزار)

ارزیابی وضعیت مالیاتی پیشنهادی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

– اخذ ۲/۵ درصد از اولین نقل و انتقال املاک نوساز اشخاص حقیقی (که ۳ سال از تاریخ پایان کار آنها

نگذشته است) (بند خ) باعث رکود ملک و صنایع وابسته و خروج سرمایه بیشتر خواهد شد

– اخذ مالیات تکلیفی علی الحساب ۲ درصدی از دریافت کنندگان خدمات بیش از

۵۰۰ هزار تومان (به استثناء برخی خدمات بانکی و بورسی) گروه اول شامل:

۱- کلیه وارد کنندگان و صادر کنندگان ۲- صاحبان کارخانه ها، واحدهای تولیدی

۳- بهره برداران معادن ۴- صاحبان هتل های سه ستاره و بالاتر -

۵- صاحبان بیمارستانها، زایشگاهها، در مانگاهها، کلینیک های تخصصی -

۶- صاحبان مشاغل صرافی ۶- صاحبان فروشگاههای زنجیره ای -

۷- صاحبان موسسات حسابرسی، حسابداری و دفتر داری، خدمات مالی و ارائه دهندگان خدمات مدیریت، مشاوره، انفورماتیک و طراحی سیستم

۸- صاحبان موسسات حمل و نقل موتوری ۹- صاحبان حرف و مشاغل که در آمد آنها بیش از ۵/۵ میلیارد تومان میباشد (بند ذ)

این امر به منزله ۲ درصد افزایش قیمت خواهد شد

ارزیابی وضعیت مالیاتی پیشنهادی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱

- حذف معافیت مالیاتی از سود سپرده های بانکی اشخاص حقوقی (بند ض)
- با توجه به اینکه چندین سال است که **قانون مالیات بر ارزش افزوده در کشور جاری است** و قرار بود که کسبه از صندوقهای فروش استفاده نمایند که مالیات آنها قابل محاسبه باشد ، لیکن در سال آینده نیز پیش بینی اقدامی در این رابطه در لایحه بودجه به عمل نیامده است
- **در لایحه پیشنهادی برای جلوگیری از فرار مالیاتی که به گفته مسئولین کشور حدود ۱۰۰ همت می باشد انجام اقدامی پیش بینی نشده است .**

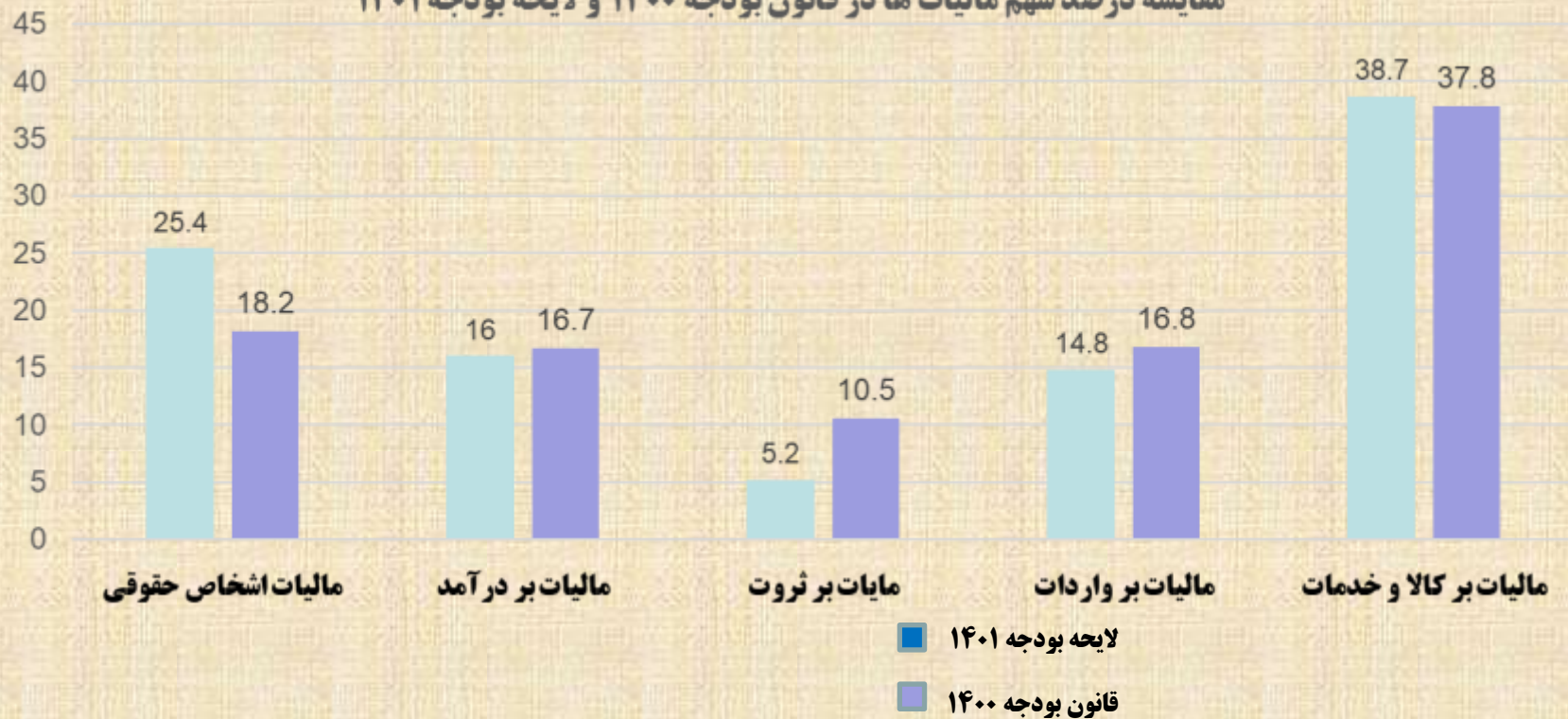
درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۱۴۰۱

ارقام به هزار میلیارد تومان

شرح	قانون بودجه ۱۴۰۰	لایحه بودجه ۱۴۰۱	سهم در لایحه ۱۴۰۱	رشد نسبت به قانون
درآمدهای مالیاتی و گمرگی	۳۲۵,۲	۵۲۶,۸		۶۲
بیات اشخاص حقوقی	۵۹,۲	۱۳۳,۶		۱۲۵,۷
مالیات شرکت های غیردولتی	۴۵,۶	۱۱۲,۱	۲۱,۳	۱۴۵,۸
مالیات شرکت های دولتی	۴,۱	۷,۵	۱,۴	۸۳
بیات بر درآمدها	۵۴,۲	۸۴,۲	۱۶,۰	۵۵,۳
بیات بر ثروت	۳۴,۲	۲۷,۵	۵,۲	-۱۹,۵
مالیات واحدهای مسکونی لوکس (میلیارد تومان)	۷۰۰	۷۰۰		۰
مالیات خودروهای لوکس (میلیارد تومان)	۶۶۰۰	۵۰۰۰		-۲۴,۲
مالیات بر خانه های خالی (میلیارد تومان)	۲۰۰۰	۲۰۰۰		۰
مالیات های مستقیم	۱۴۷,۷	۲۴۵,۴	۴۶,۶	۶۶,۱
مالیات بر واردات	۵۴,۶	۷۷,۸	۱۴,۸	۴۲,۵
مالیات بر کالاها و خدمات	۱۲۲,۹	۲۰۳,۷	۳۸,۰۷	۶۵,۷
مالیات بر ارزش افزوده	۸۸,۳	۱۴۹,۴	۲۸,۴	۹۹,۸
مالیات بر منافع	۱۷۷,۸	۲۸۱,۴	۸۳,۴	۸۱,۸

سهم پایه های مالیاتی مختلف از مجموع درآمدهای مالیاتی و گمرکی

مقایسه درصد سهم مالیات ها در قانون بودجه ۱۴۰۰ و لایحه بودجه ۱۴۰۱

ارزیابی اجزاء پیشنهادی تملک داراییهای سرمایه ای در لایحه سال ۱۴۰۱

۷- معادل ۸۸ هزار میلیارد تومان فروش ، از محل انتشار و فروش انواع اوراق مالی پیش بینی شده است و در مقابل، حدود ۱۲۸ هزار میلیارد تومان نیز بابت باز پرداخت اصل اوراق ، سالهای گذشته در نظر گرفته شده است لیکن پیشنهاد شده است که کسری در آمد نفت و فروش شرکتها از طریق فروش اوراق تامین شود که پیش بینی می شود مبلغ زیادی بشود

۸- در سال آینده مبلغ زیادی از فروش اوراق به مصرف هزینه های جاری اختصاص خواهد یافت که منابع در آمدی دولت را در سالهای آتی با مشکل مواجه خواهد نمود.

– تحلیل هزینه ها

۹- **قانون برنامه ششم** برای سال ۱۴۰۱ تمدید شده است لیکن به اهداف قانون نظیر

– **کاهش حجم دولت**

– **واگذاری کارها به بخش خصوصی ، تعاونی**

– **اصلاح نظام بانکی ، توجه زیادی نشده است.**

سایر پیشنهادات:

۱۰- در لایحه بودجه، برای خروج از شرایط رکود تورمی و رونق تولید راهکار جدی ارائه شود

۱۱- برای حذف بودجه دستگاههای موازی و دستگاههایی که وظایف آنها به دولت ربطی ندارند، راهکاری، در بودجه در نظر گرفته شود

–پیشنهادات

- ۱۲– رشد ۴۲ درصدی بودجه شرکتهای دولتی در لایحه بودجه، فاقد توجیه به نظر می رسد پیشنهاد می شود که: کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارایی، مرکز پژوهشهای مجلس ، اتاق بازرگانی، سازمان حسابرسی و سازمان برنامه و بودجه ،بودجه این شرکتها را بازنگری نموده و اصلاحات لازم را ارائه نمایند

□ بند الف: جهت جلب مشارکت بخش غیر دولتی در پروژه های عمرانی (نیمه تمام، آماده بهره برداری و جدید) تا ۱۰ درصد از سر جمع اعتبارات تملک دارایی های سرمایه های مربوط به هر دستگاه اجرایی صرف حمایت از طرح هایی میشود که بخش خصوصی در آن مشارکت می کند.

✓ نحوه اجرای این تبصره مشروط به آیین نامه اجرایی شده است

❖ مجموعه حمایت های در نظر گرفته شده در این تبصره:

✓ بهای محصول پروژه در قرارداد سرمایه گذاری و مشارکت ، از شمول تعرفه

گذاری مندرج در قوانین و مقررات عام و خاص مستثنی است. مگر اینکه از

قبل مابه التفاوت آن تأمین شده باشد.

✓ سازمان برنامه و بودجه به نیابت از دولت، تعهدات آتی طرح (پروژه) را تضمین می کند.

✓ اصل و فرع سرمایه گذاری صورت گرفته در طرح مذکور، از مالیات معاف خواهد بود.

✓ بند ب: دولت مجاز است با رعایت قوانین و مقررات بابت رد دیون قطعی و مسجل دستگاه های اجرایی به طلبکاران همان دستگاه اجرایی، طرح های نیمه تمام را به شرط تعهد طلبکاران مبنی بر تکمیل طرح (پروژه) در مدت زمان معین واگذار نماید. اخذ تاییدیه سازمان برنامه و بودجه کشور در خصوص دیون فوق الذکر الزامی است (نحوه اجرای تبصره مشروط به آیین نامه اجرایی شده است)

□ انتشار انواع اوراق مالی اسلامی از جمله اسناد خزانه اسلامی تا سقف ۸۶ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده است و علاوه بر رقم در نظر گرفته شده، دولت مجاز شده است برای بازپرداخت اصل و سود اوراق سررسید شده در سال ۱۴۰۱ تا سقف ۱۰ هزار میلیارد تومان اوراق مالی اسلامی منتشر کند لیکن در بخش در آمد حاصل از صادرات نفت و فروش شرکتها، حکم جبران میزان عدم تحقق را با فروش اوراق آورده است که بسیار میزان فروش اوراق را افزایش خواهد داد که بعید با شرایطی که در بازار سرمایه بوجود آمده امکانپذیر باشد بنا براین بایستی در بودجه راهکارهای دیگری برای این امر در نظر گرفته شود

- **جزء ۱ بند ۵:** نرخ ارز محاسبه ارزش گمرکی کالاهای وارداتی در همه موارد از جمله محاسبه حقوق ورودی، براساس برابری نرخ ارز اعلام شده بانک مرکزی سامانه مبادله الکترونیکی (ای.تی.اس) در روز اظهار و مطابق ماده (۱۴) امور گمرکی می باشد.
- **جزء ۲ بند ۵:** در سال ۱۴۰۱ نرخ ۴ درصد حقوق گمرکی در صدر بند (د) ماده (۱) قانون امور گمرکی برای کالاهای اساسی، دارو، تجهیزات و ملزومات مصرفی پزشکی و نهاده های کشاورزی و دامی به ۱ درصد تقلیل می یابد. ← **معافیت مذکور برای مواد اولیه مورد نیاز تولید در نظر گرفته نشده است.** (به ضرر رقابت تولید داخلی)
- **بند م:** دولت مکلف است در واردات محصولات کشاورزی و دامی در شرایط مساوی اولویت خرید خود را از شرکت های ایرانی فعال در حوزه کشاورزی فراسرزمینی قرار دهد.

□ مجموع منابع هدفمندسازی یارانه ها بر اساس مفروضات فوق ۴۷۰ هزار میلیارد تومان می باشد.

مفروضات منابع هدفمندسازی یارانه ها:

✓ **ثابت ماندن قیمت خوراک پتروشیمی ها**

✓ قیمت سوخت پتروشیمی: معادل قیمت خوراک پتروشیمی

✓ قیمت سوخت گاز صنایع عمده: **معادل قیمت خوراک**

✓ قیمت سوخت گاز سایر صنایع: از ۱۰ درصد قیمت خوراک بدون تغییر

✓ **اصلاح قیمت گاز خانگی از طریق اصلاح پلکان مصرف معادل متوسط ۲۰ درصد**

✓ **قیمت مشترکین در دامنه الگوی مصرف افزایش نخواهد یافت.**

✓ بقیه موارد از قبیل فراوده های نفتی همانند سال قبل است.

مهمترین اجزا در بخش مصارف هدفمندسازی یارانه ها:

✓ رقم ۱۰۶ هزار میلیارد تومان برای جبران اصلاح نرخ کالاهای اساسی، دارو،

یارانه نان و خرید تضمینی گندم

✓ رقم ۶۶ هزار میلیارد تومان برای صندوق پیشرفت و عدالت ایران

□ **بند الف:** به منظور رشد و پیشرفت کشور از طریق ارتقاء بهره وری و توسعه سرمایه گذاری ها بر پایه آمایش سرزمین و همچنین پروژه های دانش بنیان و پیشران، صندوق کار آفرینی امید به صندوق پیشرفت و عدالت ایران تغییر نام یافته و با ۳۱ صندوق استانی تابعه، فعالیت خود را آغاز خواهد کرد.

□ مرجع تصویب طرح ها و پروژه ها در سطح استان و نظارت بر حسن اجرای آنها، شورای برنامه ریزی و توسعه استان میباشد.

□ **جز (۱) بند ز:** به منظور اجرای تکالیف این قانون و در صورت درخواست دستگاه های اجرایی دارای اعتبار از محل مصارف عمومی دولت از جمله صندوق بازنشستگی کشوری و لشکری، به دولت اجازه داده شده از طریق شرکت ملی نفت ایران نسبت به تحویل نفت خام و میعانات گازی صادراتی به اشخاص معرفی شده توسط دستگاه های اجرایی و صرفاً پس از تأیید اشخاص توسط وزارت نفت و بر اساس قیمت روز صادراتی شرکت ملی نفت ایران و در سقف منابع بند (ب) تبصره (۱) این قانون اقدام نماید.

- بند د: به منظور پایدارسازی منابع صندوقهای بازنشستگی از ابتدای سال ۱۴۰۱:
- ۱- **حداقل و حداکثر سن بازنشستگی** تمامی مستخدمین مرد و زن به هر میزان سابقه خدمت در صندوق سازمان تأمین اجتماعی، **دو (۲) سال افزایش می یابد.** احکام قطعی هیئت های رسیدگی به تخلفات اداری برای بازنشستگی از این حکم مستثنی است.
 - ۲- **محاسبه حقوق بازنشستگی در تمامی صندوق های بازنشستگی اعم از کشوری، لشکری، سازمان تأمین اجتماعی، بر اساس متوسط حقوق سه سال آخر زمان اشتغال خواهد بود.**